
ДО 75-річчя АННИ СТАНІСЛАВІВНИ РУСЯЄВОЇ

Цієї зими, 1 лютого 2012 р., виповнилося 75 років від дня народження Анни Станіславівни Русяєвої — визначного вітчизняного антикознавця, відомого вченого-археолога з більш як півстолітнім стажем, провідної дослідниці античних старожитностей Північного Причорномор'я, доктора історичних наук, професора, члена Міжнародної асоціації грецької та латинської епіграфіки, лауреата Всеукраїнської премії ім. М.І. Костомарова (1995), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2002), автора більше ніж 250 наукових праць (зокрема 18 книжок) і учасника таких відомих фундаментальних видань, як «Археология Украинской ССР» (1986), «Давня історія України» (1998), «Історія української культури» (2001).

Шлях Анни Станіславівни у науку, її внесок і стиль без перебільшення можна назвати «феноменом Русяєвої». Викликає подив, всеосяжне захоплення, глибоку шану та щире бажання наслідувати цей яскравий життєвий приклад те, як дівчинка з маленького, захищеного серед поліських боліт та пралісів села (безнадійно відстороненого від будь-яких пам'яток високої античної культури) через наполегливу, сумлінну, багаторічну працю і вірність обраній професії зростає в талановитого, глибокого знавця цієї культури найвищого рівня, заслужено визнаного за такого вітчизняним і євро-американським науковим загалом.

Як вірна служниця Клію А.С. Русяєва ніколи не йшла проти істини, які б терени фізичної та розумової праці не охоплювала її різнобічна наукова діяльність — розвідки, розкопки, хронологія, класифікація, інтерпретація, узагальнення тощо. Працям Анни Станіславівни притаманні виваженість, ґрунтовність, всебічне знання предмета дослідження, вичерпна історіографічна база. Так само і її розкопки завжди вирізнялися ретельністю, охайністю, впорядкованістю та осмисленістю. За довге і насичене життя в археології Анна Станіславівна набула заслуженої слави невтомної, талановитої, енергійної дослідниці Ольвії та її хори, здійснила чималий обсяг польових і кабінетних досліджень, відкрила багато невідомих сторі-

нок історії, соціально-політичного, культурного та релігійного життя Ольвії та всієї античної Надчорноморщини в цілому. Їй, зокрема, належить честь перших розкопок відомого Бейкушського святилища Ахілла, відкриття та дослідження найдавніших (заглиблених) жителів Ольвії колонізаційної доби, віднайдення та повне розкриття в результаті багаторічних розкопок найранішого (Західного) ольвійського теменоса Аполлона Іетроса, які було нещодавно яскраво підсумовані в фундаментальній монографії (2006).

Але на досягнутому дослідниця не зупиняється та продовжує плідно працювати на науковій ниві далі. Про це свідчить її нова монографія, де подано вичерпну аналітичну оцінку понад 800 графіті VI—II ст. до н. е. з розкопок Ольвії (2010). А попереду — нові задуми, творчі ідеї та плани. Дай Вам Боже, дорога ювілярко, здоров'я, наснаги та віри для їх повного втілення у реалії наукового життя!

Від усього серця вітаючи вельмишановну Анну Станіславівну з поважним електровим ювілеєм, наведемо з великого, різнобічного та добірного її доробку тільки назви її книжок, аби цим красномовним реєстром осягнути хоча б стисло, але зримо внесок дослідниці у розвиток античної археології в Україні та світі:

Земледельческие культы в Ольвии догетского времени. — К., 1979.
 Античные терракоты Северо-Западного Причерноморья. — К., 1982.
 Культура населения Ольвии и ее окружи в архаическое время. — К., 1987 (у співавторстві).
 Религия и культы античной Ольвии. — К., 1992.
 Искусство греков Северного Причерноморья. — Николаев, 1997.
 Боспорское царство. — Николаев, 1997 (у співавторстві).
 Античні держави Північного Причорномор'я. — К., 1998 (у співавторстві).
 Ольвия. Античное государство в Северном Причерноморье. — К., 1999 (у співавторстві).
 Верховная богиня античной Таврики. — К., 1999 (у співавторстві).
 Славетний мудрець — скіф Анахарсис. — К., 2001.

Исторические личности эллино-скифской эпохи. — К.; Комсомольск, 2003 (у співавторстві).
 Ольвия Понтийская. Город счастья и печали. — К., 2004 (у співавторстві).
 На берегах Боспора Киммерийского. — К., 2004 (у співавторстві).
 Религия понтийских эллинов в античную эпоху. — К., 2005.
 Древнейший теменос Ольвии Понтийской. — Симферополь, 2006 (у співавторстві).
 Der Achilleus — Kult im nördlichen Schwarzmeerraum vom Beginn der griechischen Kolonisation bis in die römische Kaiserzeit. — Rahden, 2006 (у співавторстві).
 Граффити Ольвии Понтийской. — Симферополь, 2010.
 Ancient Sacral Monuments in the Black Sea. — Thessaloniki, 2010 (у співавторстві).

С.Б. БУЙСЬКИХ

ДО 80-РІЧЧЯ ВАЛЕНТИНИ ІВАНІВНИ НЕПРІНОЇ

1 січня 2012 р. виповнилося 80 років дослідниці первісної доби України, кандидату історичних наук Валентині Іванівні Непріній.

В.І. Непріна народилася на Уралі, в с. Усть-Горевая Добрянського р-ну Пермської обл. 1954 р., закінчивши історико-філологічний факультет Пермського університету ім. О.М. Горького, разом із чоловіком Є.М. Митрофановим переїхала у Київ, де одразу на договірних умовах підключилася до експедиційної діяльності Інституту археології. Від 1959 до 1991 рр. В.І. Непріна працювала в штаті інституту молодшим, старшим, а надалі й провідним науковим співробітником.

Наукові інтереси дослідниці пов'язані з вивченням первісної доби України. У результаті активної польової роботи, яку вона провела протягом 33 років, було відкрито, досліджено та введено до наукового обігу нові пам'ятки, головню, доби неоліту. Ще в 1959 р. дослідниця зацікавилася проблемами неоліту ямково-гребінцевої кераміки, для вирішення яких на той час матеріалів було замало. У 1960-і рр. В.І. Непріна досліджувала низку вже відомих і нових неолітичних пам'яток цього типу: Ново-доновка 1 і 2 на Сіверському Дінці, Погорілівка (Вирчище) та Плюшняк-Романівка на Десні, Пустинка 5 (с. Мньов) на Чернігівщині та ін.

У 1970-і рр. В.І. Непріна систематизувала матеріали ямково-гребінцевої кераміки північної частини України, запропонувала нове рішення проблем хронології та періодизації пам'яток цього типу, їх походження та зв'язок з неолітом Волго-Окського басейну. 1973 року